

گزارش تحلیل کلان

واحد مطالعات کلان

گزارش مرداد ۱۴۰۱

۰۶۰ ۸۸۷۳۰۰۵۴ - ۸۸۷۳۰۰۵۴ - ۸۸۷۵۳۳۷۵ - ۸۸۷۵۳۳۷۶ - ۲۱ (+۹۸)

info@bcr.ir, ۲۱ ۸۸۷۵۳۳۷۶ (+۹۸)

bcr.ir

تهران ، خیابان شهید مطهری، خیابان کوه نور، بن بست دوم، پلاک ۱۱، طبقه ۴، واحد ۴

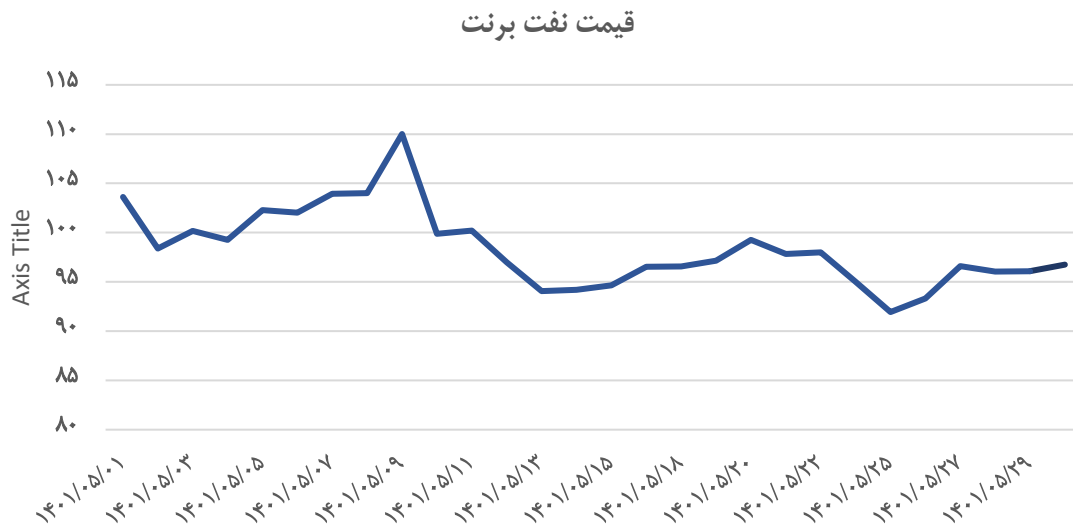

معیار	مرداد ۱۴۰۱	تیر ۱۴۰۱	تغییر	مرداد ۱۴۰۰	تغییر
نرخ ارز (ریال/دلار آمریکا)	۲۹۳،۵۰۰	۳۱۹،۵۰۰	%-۸	۲۷۲،۵۰۰	%۸
قیمت نفت (دلار/ بشکه نفت)	۹۷	۱۰۳	%-۶	۶۵	%۴۹
قیمت سکه طرح جدید (ریال)	۱۳۵،۶۲۰،۰۰۰	۱۴۸،۱۰۰،۰۰۰	%-۸	۱۱۴،۰۲۰،۰۰۰	%۱۹
قیمت اونس طلا (دلار / اونس)	۱،۷۳۶	۱،۷۲۴	%۱	۱،۷۸۱	%-۳
قیمت جهانی مس (دلار / تن)	۸،۰۵۱	۷،۴۱۱	%۹	۹،۰۵۷	%-۱۱
قیمت جهانی روی (دلار/تن)	۳،۵۱۰	۲،۹۹۴	%۱۷	۲،۹۳۴	%۲۰
قیمت جهانی آلومینیوم (دلار / تن)	۲،۳۹۵	۲،۴۶۹	%-۳	۲،۴۶۶	%-۲،۸۶
شاخص کل بورس	۱،۴۲۴،۴۹۷	۱،۴۷۱،۸۹۸	%-۳	۱،۵۱۵،۴۸۳	%-۶
شاخص کل فرابورس	۱۸،۹۹۰	۱۹،۵۴۰	%-۳	۲۱،۸۷۷	%-۱۳
نرخ تورم سالانه	%۴۱،۵	%۴۰،۵	%۱	%۴۵	%-۴

بخش اول: بررسی بازارهای کالایی

قیمت نفت برنت

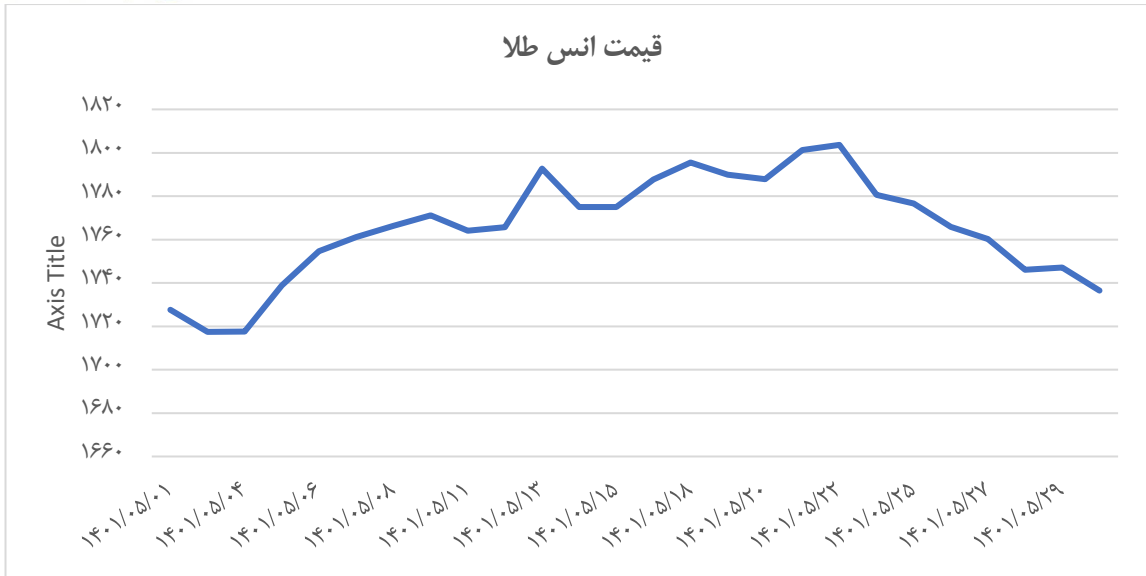
انتشار اخبار مثبت در خصوص مذاکرات برجام همراه با انتشار آمارهای ضعیف اقتصاد جهانی چین و نگرانی از کاهش رشد اقتصاد جهانی باعث شد که قیمت نفت در ماه گذشته برای مقطعی به کمترین سطوح قیمتی هفت ماه اخیر کاهش یابد.

درصد تغییر	مقدار در ماه قبل	مقدار در ماه مورد بررسی	قیمت
-۶٪	۱۰۳	۹۷	نفت (دلار به ازای هر بشکه)

قیمت انس طلا

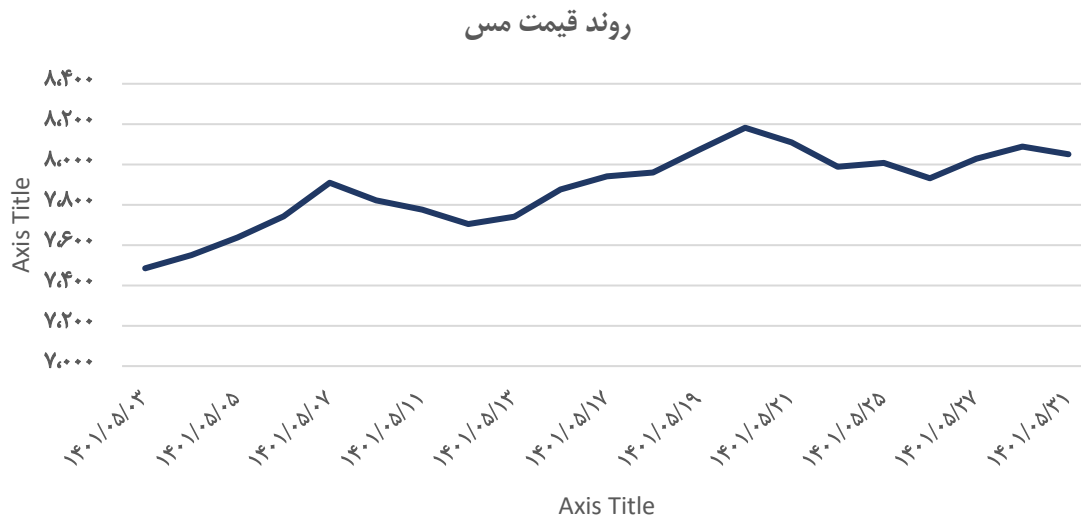
امید به بهبود وضعیت تورم در آمریکا باعث شد فعالان بازار انتظار داشته باشند، فدرال رزرو با شتاب کمتری نسبت به افزایش نرخ بهره اقدام کند. این امر باعث رشد قیمت طلا تا سطوح قیمتی ۱۸۰۰ دلار به ازای هر انس شد. با این حال سخنرانی اخیر رئیس فدرال رزرو در رابطه با سیاست‌های بانک مرکزی و اولویت دهی به کنترل تورم، باعث شد که افزایش نرخ بهره ۰٫۷۵ درصدی در ماه سپتامبر مورد انتظار بازار باشد. در نتیجه انتظار تقویت شاخص دلار، قیمت طلا مجدداً با کاهش نسبی مواجه شد و در حال حاضر در محدود ۱۷۲۰ دلار معامله می‌شود.

درصد تغییر	مقدار در ماه قبل	مقدار در ماه مورد بررسی	قیمت
1%	۱۷۲۴	۱۷۳۶	طلا (دلار به ازای هر انس)

قیمت مس

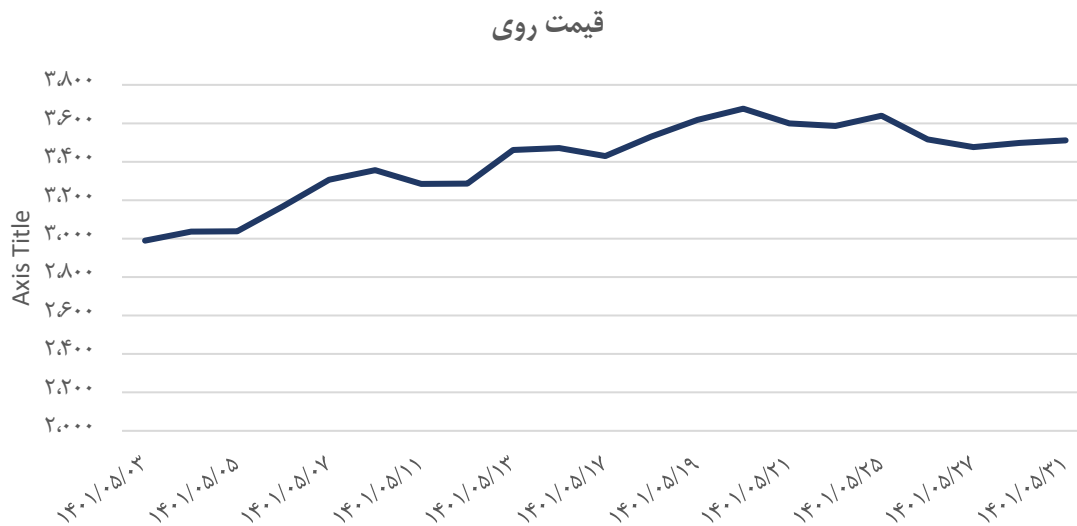
قیمت مس نیز تحت تاثیر بهبود شاخص‌های تورمی آمریکا که نوسانات شاخص دلار را در پی داشت، تا حدوده ۸۰۰۰ دلار به ازای هر تن افزایش یافت. با این حال اعمال سیاست‌های انقباضی و خطر کاهش رشد اقتصادی اتحادیه اروپا و چین از عواملی است که باعث می‌شود انتظار داشت قیمت مس در ماه‌های آتی با کاهش همراه باشد.

درصد تغییر	مقدار در ماه قبل	مقدار در ماه مورد بررسی	قیمت
9%	۷،۴۱۱	۸،۰۵۱	مس (دلار به ازای هر تن)

قیمت روی

قیمت فلز روی با افزایش نسبی همراه بوده که به دلیل نگرانی از کاهش عرضه به دنبال کاهش تولیدات کارخانه‌ها است. تولید در کارخانه‌های اتحادیه اروپا به دلیل بحران انرژی کاهش یافته و گرمای بی‌سابقه و وقوع بحران برق در چین نیز سبب تعطیلی فعالیت برخی کارخانه‌ها شده است؛ لذا کسری فلز روی برای پایان سال جاری پیش‌بینی می‌شود. قیمت فلز روی در تیر ماه تحت تاثیر کاهش رشد اقتصادی و اعمال سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی آمریکا به سطوح کمتر از ۳۵۰۰ دلار به ازای هر تن کاهش یافته بود.

درصد تغییر	مقدار در ماه قبل	مقدار در ماه مورد بررسی	قیمت
۱۷٪	۲,۹۹۴	۳,۵۱۰	رومی (دلار به ازای هر تن)

قیمت فولاد و سنگ آهن

قیمت بیلت فولاد^۱ در مرداد ماه همچنان با روند نزولی همراه بود و از محدوده ۵۶۷ دلار به ازای هر تن به ۵۲۰ دلار به ازای هر تن کاهش یافت. قیمت بیلت صادراتی ایران در هفته آخر مرداد ماه در محدوده ۴۵۷ دلار به ازای هر تن بود که علی‌رغم رشد قیمت نسبت به هفته قبل، هنوز قیمت پایینی محسوب می‌شود. از دلایل بروز رکود در بازار فولاد باید به شدت گرفتن نگرانی‌ها درباره رشد اقتصادی چین و نگرانی از وقوع بحران مسکن در این کشور اشاره کرد که همراه با کاهش قیمت‌های عرضه توسط فولادسازان روسی شدت گرفته است. دیگر عامل تاثیرگذار وقوع موج گرمای شدید در جنوب چین است که تقاضای برق را افزایش داده و بحران برق باعث تعطیلی فعالیت برخی کارخانه‌ها در این کشور شده است. قیمت سنگ آهن^۲ در مرداد ماه در محدوده ۱۰۵ الی ۱۰۹ دلار به ازای هر تن در نوسان بود و در ابتدای ماه با مقداری افزایش قیمت همراه شد که به دلیل ضعف تقاضا و مازاد عرضه مجدداً قیمت کاهش یافت.

قیمت اتیلن

قیمت اتیلن^۳ در مرداد ماه همچنان روند نزولی داشته و از محدوده ۸۷۰ دلار به ۷۹۰ دلار به ازای هر تن کاهش یافت.

^۱ CIS black sea

^۲ CFR China

^۳ FOB Korea

ضعف تقاضا در بازارهای اتیلن آسیایی و صنایع پایین‌دستی مشهود است و تقاضای ضعیف باعث کاهش ظرفیت تولیدکنندگان اتیلن شده است. اسپرد نفتا-اتیلن در حدود ۲۰۰ دلار است که کمتر از اسپرد معمولی ۳۰۰ دلاری است. افزایش قیمت نفتا به همراه افت قیمت اتیلن، حاشیه سود تولیدکنندگان را کاهش داده و نگرانی بابت افت بیشتر ظرفیت تولید وجود دارد.

قیمت پلی‌اتیلن سبک و سنگین

ضعف تقاضا برای پلی‌اتیلن سبک^۴ باعث شد قیمت در مرداد ماه از محدوده ۱۲۲۰ دلار به ۱۱۳۰ دلار به ازای هر تن کاهش یابد. قیمت پلی‌اتیلن سنگین نیز از محدوده ۱۰۰۰ دلار به ۹۶۰ دلار کاهش یافت. کاهش قیمت مداوم نشان‌دهنده ورود این صنعت به سیکل نزولی است که در اثر کاهش حاشیه سود تولیدکنندگان و کاهش تقاضای جهانی به دلیل چشم‌انداز ضعیف رشد اقتصادی و شدت گرفتن تورم رخ داده است.

قیمت متانول

قیمت متانول در بازار چین نیز با کاهش همراه بوده و اکنون در محدوده ۳۱۵ دلار به ازای هر تن معامله می‌شود. کاهش قیمت تحت تاثیر ضعف تقاضای صنایع پایین‌دستی و وقوع بحران برق در چین است که تعطیلی برخی کارخانه را در پی داشته است. موجود کالا در واحدهای MTO چین (تبدیل متانول به الفین) بالا است و تقاضا ضعیف ارزیابی شده است.

بخش دوم:

بررسی رویدادها اقتصاد جهانی:

اقتصاد آمریکا

امید به کنترل وضعیت تورم

آمار منتشر شده در ماه جولای امیدوارکننده بوده و در صورت استمرار، می‌تواند نگرانی در مورد بروز رکود تورمی در اقتصاد آمریکا را کاهش دهد؛ با کاهش قیمت انرژی، نرخ تورم از ۹,۱٪ به ۸,۵٪ کاهش یافت. نرخ بیکاری نیز از ۳,۶٪ به ۳,۵٪ درصد کاهش یافته و افزایش حداقل حقوق و دستمزد با ۰,۵٪ رشد همراه بود. نظرسنجی رویتزر از اقتصاددانان نشان می‌داد که پس از انتشار آمار اقتصادی مثبت از بهبود وضعیت تورم، انتظار داشتند نرخ بهره با شتاب کمتر و به میزان ۰,۵ درصدی افزایش یابد. با این حال آخرین سخنرانی رئیس فدرال رزرو نشان می‌دهد که بانک مرکزی آمریکا همچنان بر کنترل تورم متمرکز است و در نتیجه انتظار می‌رود در ماه سپتامبر، نرخ بهره (فدرال فاند) با ۰,۷۵ درصد افزایش به از حدود ۲,۵ درصد به حدود ۳,۳ درصد افزایش یابد.

اقتصاد چین

تضعیف غیرمنتظره شاخص‌های تولیدی

کاهش غیرمنتظره شاخص مدیران خرید و رشد کمتر از انتظار شاخص تولیدات صنعتی و سرمایه‌گذاری در دارایی ثابت در ماه جولای، باعث شده که عدم قطعیت در مورد رشد اقتصادی این کشور شدت گیرد. ادامه سیاست کووید-صفر و بحران انرژی و تورم جهان، از عواملی است که رشد اقتصادی چین را با تهدید مواجه می‌کند. شاخص PMI (شاخص مدیران خرید) چین در ماه جولای نیز در محدوده ۴۹ درصد گزارش شده که در مقایسه با ماه قبل با ۱,۲ واحد کاهش همراه است. تولیدکنندگان در چین با مشکل افزایش قیمت مواد خام روبرو هستند که حاشیه سود فعالیت‌های تولیدی کاهش می‌دهد. شاخص تولیدات صنعتی در چین با رشد ۳,۸ درصدی همراه بود که نسبت به ماه قبل ۰,۱ درصد کاهش داشته و تورم سالانه مصرف کننده در ماه جولای به ۲,۷ درصد رسید که نسبت به تورم ۲,۵ درصد ماه قبل، افزایش داشته و بالاترین نرخ تورم از سال ۲۰۲۰ است. تورم تولیدکننده ماه جولای ۴,۲ درصد گزارش شده که نسبت به ماه قبل (۶,۱ درصد) با کاهش همراه است. دلیل کاهش تورم تولیدکننده در چین، کاهش قیمت جهانی کالاهای پایه است. میانگین نرخ بیکاری ماه جولای ۵,۴ درصد گزارش شده که نسبت به ماه قبل (۵,۵ درصد) کاهش یافته است ولی همچنان بالاتر از میانگین نرخ بیکاری ۵,۲ درصدی این کشور در ۴ سال اخیر است.

اقتصاد اروپا

آمادگی اروپا برای بحران گاز

نرخ بیکاری در حوزه یورو در ماه ژوئن در محدوده ۶,۷ درصد بدون تغییر نسبت به ماه قبل اعلام شد. نرخ بیکاری در مقایسه با ماه مشابه سال قبل ۰,۶ درصد کاهش داشته است. نرخ بیکار در ماه جولای نیز با کاهش ۰,۱ درصدی نسبت به ماه قبل همراه بوده است. نرخ تورم نقطه به نقطه ماه جولای به میزان ۸,۹٪ اعلام شد که نسبت به ماه قبل ۰,۳٪ افزایش داشته است. این درحالی است که نرخ تورم سال گذشته در محدوده ۲,۵٪ بود. علی‌رغم چالش‌های فراوان کشورهای اروپایی، رشد

اقتصادی حوزه یورو در سه ماهه دوم سال جاری در مقایسه با سه ماهه قبل حدود ۰٫۶ درصد اعلام شد. رشد اقتصادی در سوئد، اسپانیا و ایتالیا بهتر از انتظارات بود درحالی‌که آلمان، بزرگترین اقتصاد اروپا، رشد اقتصادی صفر درصدی را تجربه کرد. عامل مهم نگران‌کننده در فصل سرمای برای کشورهای اروپایی، مساله‌ی تامین گاز است که ریسک منطقه را افزایش می‌دهد. اتحادیه اروپا با انتشار گزارشی این ریسک را جدی دانسته و برنامه‌ای پیشنهادی برای کاهش ۱۵٪ گاز تا بهار سال آینده ارائه کرده است. طبق این برنامه از کشورهای عضو اتحادیه درخواست شده تا برنامه اضطراری خود را برای کاهش تقاضای گاز ارائه داده و هر دو ماه یکبار عملکرد خود را گزارش دهند. اتحادیه اروپا به کشورهای عضو هشدار داده در صورتی که هم‌اکنون مصرف خود را به میزان قابل توجهی کاهش ندهند، در صورت قطع صادرات گاز روسیه با مشکل تامین سوخت در زمستان مواجه خواهند شد. هرچند برخی کشورهای عضو اتحادیه از جمله لهستان به دلیل تکمیل ذخایر گازی مورد نیاز، با برنامه کاهش اجباری مصرف گاز مخالفت کرده‌اند؛ کمیسیون اروپا همچنان بر کاهش ضرورت کاهش مصرف گاز تاکید داشته تا در صورت قطعی گاز از سوی روسیه غافلگیر نشده و مانع از کاهش رشد اقتصادی اتحادیه به دلیل کمبود گاز شود.

افزایش تنش‌ها در عراق

همانطور که در گزارشات پیشین اشاره شد، در بین کشورهای همسایه، عراق شاهد تحولات سیاسی است که بیشتر ناشی از اختلافات بین احزاب است. عراق طولانی‌ترین دوره انسداد سیاسی پس از انتخابات پارلمانی را تجربه کرده و گروه‌های سیاسی عراقی تاکنون موفق به انتخاب رئیس جمهوری و تشکیل دولت جدید نشده‌اند. اخبار منتشره حاکی از آن است پس از اعلام کناره‌گیری مقتدی صدر از صحنه‌ی سیاست و اعلام ممنوعیت فعالیت‌های سیاسی کلیه دفاتر وابسته، باعث افزایش تنش‌ها در روزهای اخیر شده است. علی‌رغم آنکه برخی تحلیلگران انتظار دارند که این تنش‌ها طی روزهای آتی کاهش یابد، همچنان خطر عمیق شدن بحران سیاسی بر کشور عراق سایه افکننده است؛ چراکه تنش‌های اخیر به درگیری مسلحانه بین طرفداران احزاب منجر شده است.

بخش سوم:

بررسی رویدادهای اقتصاد ایران

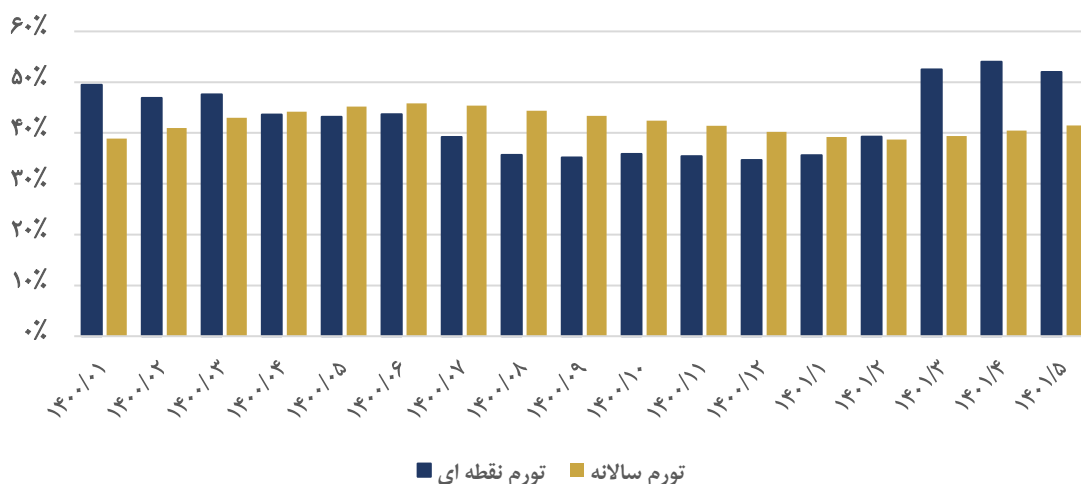
بازار سرمایه

در مرداد ماه شاخص کل بورس اوراق بهادار و شاخص فرابورس ۳ درصد کاهش یافتند. علی‌رغم انتشار گزارشات امیدوارکننده از مذاکرات هسته‌ای ایران، با ادامه روند نزولی قیمت‌های جهانی و انتظار کاهش درآمد شرکت‌ها، روند خروج پول از بازار سرمایه ادامه داشته است. قیمت سکه طلا و نرخ دلار در این مدت به ترتیب با ۸ درصد کاهش همراه بود.

کاهش نرخ تورم نقطه‌ای در مرداد ماه

نرخ تورم نقطه‌ای در مرداد ماه سال جاری به ۵۲٪ رسید که نسبت به ماه قبل ۲ واحد درصد کاهش یافته است؛ نرخ تورم سالانه در مرداد ماه ۴۱٫۵ درصد اعلام شده که در مقایسه با ماه قبل ۱٫۰ واحد درصد افزایش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با افزایش ۶ واحد درصد به ۸۰ درصد رسیده و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" بدون تغییر نسبت به ماه قبل، ۳۷ درصد باقی مانده است. در گروه "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به گروه "ادویه و چاشنی" (سس مایونز و سس گوجه فرنگی) و گروه "نان و غلات" (کیک و بیسکویت) است. در گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات"، گروه "بهداشت و درمان" (انواع دارو) و گروه "هتل و رستوران" (غذاهای سرو شده در رستوران) و در گروه "مسکن، آب و برق و سوخت" اجاره بها با رشد ۳۲٪ بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند. همچنین گروه "گوشت قرمز و گوشت ماکیان" (مرغ ماشینی) و گروه روغنی‌ها و چربی‌ها" (روغن نباتی جامد) نسبت به ماه قبل به ترتیب ۰٫۶ و ۰٫۳ درصد کاهش قیمت داشتند.

روند نرخ تورم نقطه‌ای و سالانه

افزایش تورم تولیدکننده در فصل بهار

انتشار تورم تولیدکننده مرکز آمار نشان می‌دهد که تورم تولیدکننده در فصل بهار نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) حدود ۵۰ درصد و نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) حدود ۱۶ درصد است. بیشترین تورم نقطه به نقطه فصل بهار متعلق به تولیدکنندگان در بخش کشاورزی با بیش از ۶۶ درصد رشد قیمت و کمترین تورم تولیدکننده در بخش برق با تورم

۸ درصدی است.

ایران در بین ۱۰ کشور با بیشترین تورم مواد غذایی

در گزارش منتشر شده بانک جهانی در آگوست درباره‌ی امنیت مواد غذایی، ایران در میان ۱۰ کشور بیشترین تورم مواد غذایی در سال جاری میلادی، جایگاه ششم را کسب کرده است. کشورهای لبنان، زیمبابوه، ونزوئلا، ترکیه و سریلانکا به ترتیب جایگاه اول تا پنجم را دارند. در این گزارش ذکر شده است که با توافقی مابین نمایندگان روسیه و اوکراین با وساطت نمایندگان ترکیه و سازمان ملل انجام شد، اولین کشتی غلات از اودسا در اول آگوست حرکت کرده است. هرچند صادرات غلات از اوکراین از سرگرفته شده، ولی همچنان امنیت غذایی جهان با چالش مواجه است و نگرانی‌ها در مورد محدودیت‌های صادراتی پا برجاست. قیمت گندم و ذرت در ۱ جولای و ۱۷ جولای به سطوح قیمتی پیش از شروع جنگ بازگشته، ولی همچنان قیمت این غلات ۵۰ درصد بالاتر از قیمت‌های ۳۰ ماه گذشته است. صادرات اوکراین پیش از جنگ، ۴ میلیون تن غلات (گندم و ذرت) و ۴۳۰ هزار تن روغن آفتاب گردان در ماه بوده که نشان دهنده اهمیت کشور اوکراین در این زمینه است.

تحولات بازار مسکن

براساس گزارش منتشر شده توسط بانک مرکزی، متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده در تهران ۴۲،۷ میلیون تومان بود که نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب افزایش ۲،۵ و ۳،۸ درصدی را نشان می‌دهد. تعداد آپارتمانهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به حدود ۷،۸ هزار واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۲۴ درصد کاهش و ۴۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. بررسی شاخص کرایه مسکن اجاری در شهر تهران و کل مناطق شهری در مردادماه نشان‌دهنده رشد به ترتیب معادل ۴۵ و ۵۱ درصد نسبت به ماه مشابه سال قبل می‌باشد. رشد ماهانه شاخص اجاره بها در مردادماه در شهر تهران و کل مناطق شهری به ترتیب معادل ۴،۶ و ۴،۷ درصد می‌باشد.

بهبود تجارت کالایی ایران

هرچند آمار تجارت در ۵ ماهه اول سال جاری که حاکی از کاهش حدود ۳،۵ درصدی مقدار صادرات نسبت به مدت مشابه سال قبل بود؛ ولی آمار مردادماه نشان‌دهنده از افزایش ۱۱ درصدی مقدار و ۱۸ درصدی ارزش صادرات مرداد نسبت به ماه مشابه سال قبل است که حاکی از بهبود شرایط تجارت خارجی کشور است. در گزارش منتشر شده توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، مبلغ صادرات (بدون نفت خام) در چهار ماهه ابتدای سال ۱۴۰۱ به میزان ۱۷ میلیارد دلار گزارش شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۲۲ درصدی ارزش داشته است. دلیل افزایش ارزش صادرات، رشد ۳۰ درصدی میانگین قیمت است که افت ۶ درصدی در مقدار صادرات را جبران کرده است. ارزش واردات در این مدت نیز ۱۷ میلیارد دلار گزارش شده و کسری تجاری چهارماهه به میزان ۰،۶- میلیارد دلار است. بیشترین مشارکت مثبت در رشد صادرات به دلیل افزایش صادرات پروپان مایع و اوره گزارش شده در حالیکه بنزین بیشترین سهم منفی را در صادرات داشته است.

افزایش پلکانی دامنه نوسان

مرحله اول افزایش دامنه نوسان در فروردین ماه سال جاری اجرا شد که در نتیجه آن دامنه نوسان کلیه نمادهای معاملاتی سهام در بازار اول (تابلوی اصلی و فرعی) بورس اوراق بهادار تهران و بازار اول فرابورس با یک درصد افزایش همراه شد. مرحله دوم افزایش دامنه نوسان شرکت‌های مذکور از هفتم شهریور ماه سال جاری اجرا شد که دامنه نوسان با یک درصد افزایش به مثبت و منفی ۷ درصد تغییر یافت. هدف سازمان بورس افزایش تدریجی دامنه نوسان است و بنابر گزارشات منتشر

شده، سازمان بورس هدف‌گذاری برای دامنه نوسان ۱۰ درصدی تا پایان سال جاری را دست دارد. این اقدام سازمان رویدادی مثبت تلقی شده که می‌تواند باعث کاهش معاملات هیجانی شود.

کاهش شاخص مدیران خرید در تیر ماه

به گزارش اتاق بازرگانی ایران شاخص مدیران خرید در تیر ماه در محدوده ۵۰٫۱ است که نسبت به ماه قبل (۵۴٫۷) کاهش قابل توجهی داشته است. در این ماه دو مولفه میزان سفارشات جدید و موجودی اولیه یا لوازم خریداری شده زیر ۵۰ ثبت شده‌اند. شاخص میزان فعالیتهای کسب و کار در تیر ماه (۵۰٫۸) در مقایسه با خرداد ماه کاهش زیادی داشته و بیشتر کاهش و رکود در بخش ساختمان گزارش شده است. شاخص میزان فروش محصولات نیز در تیرماه کمترین میزان را طی سه ماه اخیر داشته است. نوسانات قیمتی، کمبود شدید نقدینگی و پایین بودن قدرت خرید مشتریان و کاهش صادرات، کاهش فروش محصولات را به دنبال داشته است. بسیاری از تولیدکنندگان در تیرماه با مشکل قطعی برق مواجه بودند که باعث پایین آوردن ظرفیت تولید شده است. دیگر عوامل تاثیرگذار شامل کمبود شدید نقدینگی و کاهش قدرت خرید مشتریان به دلیل تورم بالای چند ماه اخیر است. افزایش قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید مشتریان بر صنایع کلیدی مورد نیاز جامعه یعنی مواد غذایی و پوشاک و چرم تاثیر گذار بوده و این صنایع با کاهش زیاد تقاضا مواجه بودند. کمترین میزان شاخص در بخش انتظارات تولید برای صنعت پوشاک و چرم گزارش شده است. در ادامه به برخی مشکلات اصلی از دید فعالان اقتصادی در تیر ماه ۱۴۰۱ اشاره می‌شود:

- کمبود شدید نقدینگی مشتریان باعث شده تا در بسیاری از صنایع، تولیدکنندگان با کاهش تقاضا روبه‌رو باشند. (صنایع غذایی، صنایع پوشاک و چرم)
- نحوه رفع تعهدات ارزی برای تولیدکنندگان بسیار مشکل‌زا شده است. اصلاح نحوه رفع تعهد ارزی و پیشنهاد فعالان اقتصادی خرید ارز حاصل از صادرات توسط صرافیها با هدف رونق در صادرات و کاهش نرخ ارز بدون نیاز به درآمد نفتی است.
- بسیاری از تولیدکنندگان در تأمین سرمایه در گردش خود با مشکل روبرو هستند و از طرفی دولت بازپرداخت بدهیهای خود را در قبال تعهدات انجام نمیدهد. بانکها نیز در تأمین سرمایه در تخصیص وام بانکی تعلل و موانع بسیاری را برای تولیدکنندگان ایجاد میکنند.
- قطعی و کمبود برق باعث میشود تا بسیاری از شرکتهای با ظرفیت پایین تولید کرده و بعضی از خطوط تولید تعطیل باشند.
- عدم تولید برخی از مواد اولیه مورد نیاز صنایع لاستیک و پلاستیک از سوی پتروشیمیها و کمبود آن در بازار باعث شده تا صنایع پایین دستی با تعطیلی برخی از خطوط تولید روبرو شوند. (صنایع لاستیک و پلاستیک)
- رکود مسکن بر رکود بازاری کانی غیرفلزی تأثیر داشته و در مورد صنایع سرامیکی واردات هم بر کاهش تقاضای داخلی تأثیر منفی دارد. از سوی دیگر تعطیلات محرم بر بازار صادرات عراق تأثیرگذار خواهد بود و پیشبینی کاهش تولید در مرداد ماه وجود دارد. (صنایع کانی غیرفلزی)
- به دلیل افزایش مواد اولیه و در نتیجه افزایش قیمت تمامشده تقاضای مشتریان در صنایع مواد غذایی، پوشاک و چرم بسیار پایین آمده است. (صنایع مواد غذایی و پوشاک و چرم)
- در بخش خدمات ارتباطات از آنجا که بخش عمده‌ای از مشتریان بخش دولتی است و بدهی و تعهدات خود را بازپرداخت نمیکند، شرکتهای با کاهش شدید نقدینگی و تعدیل نیروی انسانی روبرو هستند
- رکود بازار و کاهش تقاضای مشتریان و کمبود نقدینگی باعث میشود تا بسیاری از صنایع تحت تاثیر قرار گیرند
- تعطیلات تابستان و محرم، کاهش قیمت مواد اولیه در بورس در شرایطی که شرکتهای با مواد قبلی تولید کردند و انتظار کاهش قیمت محصول از جانب مشتریان به دنبال داشته و همچنین عدم همکاری سازمان غذا و دارو برای صدور کدهای مربوطه و

مجوزهای لازم، باعث کاهش تولید شده است. (صنایع شیمیایی)

چالش‌های زیست محیطی و بحران آب

چالش‌های محیط زیست در سال‌های اخیر بیشتر نمود پیدا کرده و باعث شده افزایش اهمیت این حوزه در میان فعالان اجتماعی و اقتصادی شده است. از جمله چالش‌های محیط زیستی کشور در مرداد ماه، بحران تامین آب در شهر همدان است که به دنبال کاهش بارش‌ها و کاهش سطح ذخایر آبی سد اکباتان رخ داده است. جهت رفع این معضل از سرگیری طرح انتقال آب از سد تالوار (در بیجار کردستان) به همدان و احداث ۶ حلقه چاه در روستای آق حصار همدان رقم خورده است. هرچند بحران خشکسالی فعلی ارتباط مستقیم با کمبود آب‌های زیرزمینی ندارد ولی سوی فعالان محیط زیست انتقاداتی به روش‌های آبیاری کشاورزی استان همدان وارد است که منجر به کاهش سطوح آب زیرزمینی می‌شود. همینطور به فعالیت نیروگاه شهید مفتح همدان انتقاداتی وارد است که موجب کاهش سطح آب‌های زیرزمینی و ایجاد فروچاله در اطراف آن شده است.

منابع:

- ۱- مرکز آمار ایران؛ شاخص قیمت مصرف‌کننده مرداد ماه ۱۴۰۱
- ۲- مرکز آمار ایران؛ شاخص قیمت تولیدکننده فصل بهار ۱۴۰۱
- ۳- بانک مرکزی ج.ا.ا؛ گزارش تحولات بازار معاملات مسکن شهر تهران در مرداد ماه سال ۱۴۰۱
- ۴- معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران؛ مروری بر متغیرها و شاخص‌های اقتصادی مرداد ۱۴۰۱
- ۵- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران؛ گزارش طرح شاخص مدیران خرید؛ خرداد ۱۴۰۱
- ۶- شبکه اطلاع‌رسانی طلا، سکه و ارز
- ۷- گزارش امنیت غذایی (به روزرسانی آگوست) - بانک جهانی
- ۸- گزارش منتشر شده در خصوص کاهش شاخص مدیران خرید در چین:

<https://www.cnbc.com/2022/07/31/chinas-manufacturing-pmi-in-july-as-covid-flares-up.html>

- ۹- گزارش منتشر شده در خصوص بحران برق در چین در سایت کالا خبر به آدرس ذیل:

<https://www.imereport.ir/news/78513/%D8%AA%D8%B4%D8%AF%DB%8C%D8%AF-%D9%85%D8%B5%D8%B1%D9%81-%D8%B2%D8%BA%D8%A7%D9%84-%D8%B3%D9%86%DA%AF-%D8%AF%D8%B1-%D9%BE%DB%8C-%D8%A8%D8%AD%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%B1%D9%82-%D8%AF%D8%B1-%DA%86%DB%8C%D9%86>

- ۱۰- گزارش منتشر شده در سایت اتحادیه اروپا درباره برنامه کاهش مصرف گاز به آدرس ذیل:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4608

- ۱۱- گزارش منتشر شده در خصوص افزایش دامنه نوسان در سایت خبری تجارت نیوز به لینک ذیل:

<https://tejaratnews.com/%D8%AF%D8%A7%D9%85%D9%86%D9%87-%D9%86%D9%88%D8%B3%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D9%81%D8%B2%D8%A7%DB%8C%D8%B4-%DB%8C%D8%A7%D9%81%D8%AA-%D8%A7%D9%81%D8%B2%D8%A7%DB%8C%D8%B4-%D8%AF%D8%A7%D9%85%D9%86%D9%87>

- ۱۲- گزارش منتشر شده در خصوص افزایش تنش‌ها در عراق:

<https://www.shana.ir/news/459643/%D8%A7%D8%AA%D8%AD%D8%A7%D8%AF%DB%8C%D9%87-%D8%A7%D8%B1%D9%88%D9%BE%D8%A7-%D9%85%D8%B5%D8%B1%D9%81-%DA%AF%D8%A7%D8%B2-%D8%B1%D8%A7-%DB%B1%DB%B5-%D8%AF%D8%B1%D8%B5%D8%AF-%DA%A9%D8%A7%D9%87%D8%B4-%D9%85%DB%8C-%D8%AF%D9%87%D8%AF>

- ۱۳- گزارش منتشر شده در خصوص انتقال آب به همدان در سایت خبرگزاری فارس به لینک ذیل:

<https://www.farsnews.ir/hamedan/news/14010529000198/%D8%AA%DA%A9%D9%85%D8%B8%D9%84-%D9%BE%D8%B1%D9%88%DA%98%D9%87-%D8%A2%D8%A8%D8%B1%D8%B3%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%A7%D8%B2-%D8%AA%D8%A7%D9%84%D9%88%D8%A7%D8%B1-%D8%B4%D8%AA%D8%A7%D8%A8-%DA%AF%DB%8C%D8%B1%D8%AF-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D9%82%D8%A7%D9%84-%D8%A2%D8%A8-%D8%A8%D9%87-%D9%87%D9%85%D8%AF%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%DB%B6-%D8%AD%D9%84%D9%82%D9%87>